

บทความวิจัย

การมีส่วนร่วมในกระบวนการแผนยุทธศาสตร์
ศึกษาเปรียบเทียบเทศบาลเมืองลาดสวายกับเทศบาลเมืองบึงยี่โถ

THE PARTICIPATION IN PROCESS STRATEGIC PLAN A COMPARATIVE OF
LADSAWAI MUNICIPALITY AND BUENGYITHO MUNICIPALITY

ณัฐธา เกิดทรัพย์^{1*}, วณิศาศิริวรสกุล² และ ปฐมชนก ศิริพัชระ³

Natta Kertsup^{1*}, Wanida Siriwarasakul², and Pratomchanok Siripatchara³

หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร^{1,2,3}

nattaa009@gmail.com^{1*}

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา 1) เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์เทศบาลเมืองลาดสวายกับเทศบาลเมืองบึงยี่โถ 2) ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมในกระบวนการแผนยุทธศาสตร์ และ 3) สร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมในกระบวนการแผนยุทธศาสตร์ของเทศบาลเมืองที่มีประสิทธิภาพ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ (1) นายกเทศมนตรี (2) รองนายกเทศมนตรี (3) ปลัดเทศบาล (4) รองปลัดเทศบาล (5) สมาชิกสภาเทศบาล (6) กำนัน และ (7) ผู้ใหญ่บ้าน ของเทศบาลเมืองลาดสวายและเทศบาลเมืองบึงยี่โถ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลวิเคราะห์โดยตีความเนื้อหาและตรวจสอบข้อมูลด้วยวิธีการการแบบสามเส้า

ผลการวิจัยพบว่า

1. การมีส่วนร่วมในกระบวนการแผนยุทธศาสตร์เทศบาลเมืองลาดสวายเปรียบเทียบกับเทศบาลเมืองบึงยี่โถ ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในกระบวนการกำหนดแผนยุทธศาสตร์ เทศบาลเมืองลาดสวายมีส่วนร่วมโดยมีการทำประชาคม เทศบาลเมืองบึงยี่โถมีส่วนร่วมโดยมีการจัดประชุมของคณะผู้บริหารและคณะกรรมการตัวแทนชุมชนเพื่อเสนอสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน 2) การมีส่วนร่วมในกระบวนการนำแผนไปสู่การปฏิบัติ เทศบาลเมืองลาดสวาย ไม่มีส่วนร่วมในขั้นตอนนี้ เทศบาลเมืองบึงยี่โถมีส่วนร่วมโดยนำแผนที่จัดลำดับความต้องการก่อน-หลังก่อนแล้วไปสอบถามตัวแทนประชาชนก่อนนำแผนไปสู่การปฏิบัติ และ 3) การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินแผน เทศบาลเมืองลาดสวายมีส่วนร่วมโดยแต่งตั้งคนของตัวเองไม่มีตัวแทนภาคประชาชน เทศบาลเมืองบึงยี่โถมีส่วนร่วมโดยมีการทำแบบประเมิน แบบสำรวจ และแบบสัมภาษณ์ให้ชุมชนหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องประเมินผลการดำเนินงานและนำมาปรับปรุงพัฒนาต่อไป

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในกระบวนการแผนยุทธศาสตร์เทศบาลเมืองลาดสวายกับเทศบาลเมืองบึงยี่โถ ประกอบไปด้วย 1) ปัจจัยด้านความต้องการ 2) ปัจจัยด้านทัศนคติ 3) ปัจจัยด้านการรับรู้ และ 4) ปัจจัยด้านแรงจูงใจ

3. รูปแบบการมีส่วนร่วมในกระบวนการแผนยุทธศาสตร์ของเทศบาลเมืองที่มีประสิทธิภาพ ประกอบไปด้วย การมีส่วนร่วมในกระบวนการแผนยุทธศาสตร์ใน 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1) ขั้นตอนการมีส่วนร่วมในการกำหนดแผน ได้แก่ การรวบรวมปัญหา การวิเคราะห์ปัญหา การจัดเวทีประชุมการแสดงความคิดเห็นก่อนการตัดสินใจกำหนดแผน ขั้นตอนที่ 2) การมีส่วนร่วมในการนำแผนไปปฏิบัติ ได้แก่ จัดลำดับความต้องการในการกำหนดวันดำเนินงาน และให้อำนาจในการยุติการดำเนินงานหากพบปัญหา ขั้นตอนที่ 3) การมีส่วนร่วมในการประเมินแผน ได้แก่ การเป็นคณะกรรมการประเมินแผนการกำหนดด้วยตัวชี้วัด (KPI) ในการประเมินและเพื่อพัฒนาแผนในปีต่อไป และ ขั้นตอนที่ 4) การมีส่วนร่วมในการปรับปรุงแผน ได้แก่ การวิเคราะห์แผนและการหาแนวทางแก้ไข

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วมในกระบวนการแผนยุทธศาสตร์ เทศบาลเมืองลาดสวาย เทศบาลเมืองบึงยี่โถ

ABSTRACT

The purposes of this research were to 1) compare the participation in the strategic plan process for the Latsawai municipality and Buengyitho municipality, 2) study factors affecting participation in strategic plan process, 3) create model of participation in the effective municipality strategic plan process. This research was a qualitative study. The key informants were (1) the mayor, (2) the deputy mayor, (3) the municipality clerk, (4) deputy municipality clerk, (5) member of the municipality council, (6) sub-district headman, and (7) village headman, who were working for the Latsawai municipality and Buengyitho municipality. The research Instrument used in research were the interview form. The collected data was analyzed by synthesizing the content and interpretation of monitoring data by means of triangulation.

The results showed that

1) Participation in the strategic plan process of the Latsawai municipality and Buengyitho municipality were as follows: (1) participation in strategic planning, Latsawai municipality was involved in strategic planning with the community, while Buengyitho municipality conducted a meeting with the executive committee and community representatives to present the problems and needs of the community. (2) Participation in the implementation action plan, Latsawai municipality had no participation in this step while

Buengyitho municipality had offered the problems and needs of the community and prioritize the needs before putting the plan into action. (3) Participation in monitoring and evaluation, Latsawai municipality participated in monitoring and evaluation by appointing their men to the post but Buengyitho municipality had made assessment surveys and interviews to the community to help assess the results and evaluate the revised guidelines for further development.

2) Factors affecting to participation in strategic planning consisted of (1) demand (2) attitude (3) perceptions and 4) motivation.

3) Model of participation in the effective municipality strategic plan process including four stages were (1) participation in the plan including problems gathering, problem analysis, the community forum and comments before making the plan, (2) participation in implemented planning were in order to determine the date of implementation and empower to cease operations if it found a problem. (3) Participation in plan evaluation included an assessment of the plan with defined indicators (KPI) to evaluate and develop the following year planning, and (4) participation in improvement plan was plan analysis and solutions.

Keywords: strategic plan participation, Latsawai municipality, Buengyitho municipality

บทนำ

ระบบการปกครองของแต่ละประเทศมีความแตกต่างกัน ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับบริบทของประเทศนั้น ๆ ไม่ว่าจะเป็นสภาพภูมิประเทศ ดินฟ้าอากาศ วัฒนธรรมนิยมประเพณี วัฒนธรรม เชื้อชาติ ภาษา และสภาพปัญหาของพื้นที่ รวมถึงการปกครองในระดับภูมิภาคและระดับท้องถิ่น ความแตกต่างนี้ ย่อมนำไปสู่การบริหารจัดการที่แตกต่างออกไป การบริการสาธารณะโดยรัฐบาลซึ่งตั้งอยู่ส่วนกลางจึงมีอาจตอบสนองความต้องการที่หลากหลายกันนั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพและทันต่อการแก้ไขปัญหาของแต่ละท้องถิ่น (วิชชุกร นาครณ, 2550) การปกครองท้องถิ่นเป็นการที่ประชาชนในแต่ละ

ท้องถิ่นสามารถใช้อำนาจของตนได้ตามกฎหมาย เพื่อดำเนินการบริหารจัดการกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ และบริการสาธารณะที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิต เศรษฐกิจ และความสงบเรียบร้อยภายในเขตท้องถิ่นของตนเองโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบทั้งในด้านการบริหารงบประมาณและบุคลากร แต่ยังคงอยู่ภายใต้ความควบคุมดูแลของรัฐบาลระดับชาติ มิได้แยกตัวออกเป็นอิสระจากความเป็นรัฐชาติ

การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองซึ่งหน่วยการปกครองท้องถิ่นได้มีการเลือกตั้งโดยอิสระเพื่อเลือกผู้ที่มีหน้าที่บริหารการปกครองท้องถิ่น มีอำนาจอิสระพร้อมความรับผิดชอบซึ่งตนสามารถที่จะใช้ได้โดยปราศจากการควบคุมของ

หน่วยการบริหารราชการส่วนกลางหรือภูมิภาค แต่
ทั้งนี้หน่วยการปกครองท้องถิ่นยังต้องอยู่ภายใต้บท
บังคับว่าด้วยอำนาจสูงสุดของประเทศ ไม่ได้กลายเป็น
รัฐอิสระใหม่แต่อย่างใด(Mongtagu, 1984)
การปกครองส่วนท้องถิ่นของประเทศไทยมีมา
ตั้งแต่ พ.ศ. 2495 ซึ่งเรียกว่าสุขาภิบาล จากนั้นได้
มีพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะสุขาภิบาลเป็น
เทศบาลใน พ.ศ. 2542 การปกครองส่วนท้องถิ่นมี
2 รูปแบบ คือ (1) การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบ
ทั่วไป เป็นรูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีอยู่
ในทุกจังหวัดทั่วประเทศ ได้แก่เทศบาล องค์การ
บริหารส่วนตำบล (อบต.) และองค์การบริหาร
ส่วนจังหวัด (อบจ.) (2) การปกครองส่วนท้องถิ่น
รูปแบบพิเศษ มีระบบการบริหารจัดการที่ต่างจาก
รูปแบบทั่วไป ได้แก่ กรุงเทพมหานคร และเมือง
พัทยา ซึ่งการปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง 2 รูปแบบมี
ความแตกต่างกันตามสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ
สังคมการเมืองและวัฒนธรรม แต่มีส่วนที่เหมือนกัน
คือ โครงสร้างการบริหารงานขององค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น ตามกระบวนการกระจายอำนาจ
ส่วนใหญ่มักจะนึกถึงการใช้ทรัพยากรในการสร้าง
ความเจริญให้กับท้องถิ่นด้วยการแบ่งทรัพยากร
และอำนาจจากรัฐบาลกลาง หรือในกรณีที่มีส่วน
ภูมิภาค คือ การลดอำนาจจากส่วนภูมิภาคลง จาก
นั้นมุ่งเน้นถึงการแบ่งเบาภาระเพื่อให้ท้องถิ่นจัดการ
เรื่องของตนเอง ที่สำคัญที่สุดคือเรื่องเกี่ยวกับ
สาธารณสุข โภคสาธารณสุข การเก็บขยะ การดูแล
ปัญหาเรื่องปัจจัยสี่ และการจัดเก็บภาษีโดยการออก
บทบัญญัติท้องถิ่น ซึ่งเป็นงานในความดูแลของกร
คลังส่วนท้องถิ่น ดังนั้น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
ที่ประสบความสำเร็จและดำเนินการด้วยดีย่อมจะ
ส่งผลในทางบวกต่อการพัฒนาระบบการปกครอง

แบบประชาธิปไตยในระดับชาติ

การปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีการจัดทำ
แผนยุทธศาสตร์ของตนเองเพื่อให้สอดคล้องกับ
บริบทของท้องถิ่นของตนเอง แผนยุทธศาสตร์
หมายถึง วิธีการที่ถูกนำมาใช้ในการดำเนินงาน
ขององค์กรและนำมาใช้ในการแข่งขันทางธุรกิจ
เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่องค์กรได้กำหนดไว้ แต่
อาจเปลี่ยนแปลงได้หากสภาพแวดล้อมมีการ
เปลี่ยนแปลงไป ประกอบไปด้วย การบริหารจัดการ
แผนยุทธศาสตร์ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถือเป็น
กระบวนการดำเนินงานหรือการปฏิบัติงาน
ของท้องถิ่นกระบวนการหนึ่ง ใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์
ที่ลุ่มลึกหรือแยบยลเพื่อกำหนดทิศทาง แนวทาง
แผนงาน กระบวนการในการดำเนินงาน และการ
ควบคุมตรวจสอบ ให้สอดคล้อง และเหมาะสม
กับสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ พร้อมทั้งใช้
ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทั้งนี้ เพื่อ
ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารและเพื่อให้
บรรลุเป้าหมายเฉพาะของหน่วยงาน

นอกจากนี้ การบริหารจัดการยุทธศาสตร์
เป็นสิ่งสำคัญในการบริหารจัดการขององค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้การบริหารกิจการ
บ้านเมืองที่ดีนั้นเกิดผลสัมฤทธิ์ได้มากที่สุด จึงนำ
หลักการบริหารจัดการยุทธศาสตร์แบบมีส่วนร่วม
ของประชาชนมาประยุกต์ใช้ การมีส่วนร่วมของ
ประชาชนไม่ว่าจะเป็นระดับท้องถิ่นหรือระดับชาติ
แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ การมีส่วนร่วมโดยตรง
และการมีส่วนร่วมโดยผ่านตัวแทน การมีส่วนร่วม
โดยตรงก็คือการที่ประชาชนสามารถเข้าร่วมคิด
ตัดสินใจหรือกระทำการใด ๆ ในทางการเมืองหรือ
กิจกรรมต่าง ๆ ตามสิทธิที่กำหนดไว้ในกฎหมาย
ส่วนการมีส่วนร่วมโดยผ่านตัวแทนหรืออาจเรียก

กันโดยทั่วไปว่า การมีส่วนร่วมโดยทางอ้อมคือ การใช้สิทธิใด ๆ โดยผ่านผู้แทนซึ่งได้รับมอบหมาย ในลักษณะฉันทานุมัติ ด้วยวิธีการต่าง ๆ กัน เช่น ลงมติ หรือเลือกตั้ง เพื่อให้เป็นตัวแทนไปกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งในนามของประชาชน (วิชชุกรนาถน, 2550) การบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังที่ได้อธิบายไปแล้วในเบื้องต้น ได้ส่งผลต่อการถ่ายโอนด้านอำนาจหน้าที่ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านงบประมาณ ซึ่งจากเดิมที่เคยอยู่ภายใต้การบริหารราชการส่วนกลางและภูมิภาคให้ถูกกระจายลงสู่ท้องถิ่น ความก้าวหน้าของการกระจายอำนาจในประเทศไทย มีผลต่อการนำหลักการบริหารยุทธศาสตร์มาใช้ซึ่งประกอบไปด้วยปัจจัยของการวางแผนยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์กร องค์กรประกอบของแผนยุทธศาสตร์ควรมีความสอดคล้องกลมกลืนกันทุกด้านเพื่อเป็นปัจจัยเกื้อหนุนซึ่งกันและกันช่วยให้องค์กรมีทิศทางและแนวทางในการดำเนินงานที่ชัดเจน มีความสามารถในการแข่งขัน สามารถปรับตัวให้เข้ากับการการเปลี่ยนแปลงทั้งจากสภาพแวดล้อมภายนอกและสภาพแวดล้อมภายในองค์กร และในท้ายที่สุดจะช่วยให้องค์กรมีสมรรถนะสูงและสามารถบรรลุเป้าหมายขององค์กร

แผนยุทธศาสตร์หากขาดการมีส่วนร่วมจะก่อให้เกิดปัญหาต่อการบริหารจัดการในเรื่อง 1) การวางแผนงาน 2) การตัดสินใจ 3) การปฏิบัติงาน 4) การสนับสนุน 5) การรับข้อมูลข่าวสาร 6) การติดตามงาน เห็นได้จากเทศบาลหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ขาดการมีส่วนร่วมทำให้

เกิดปัญหาในปัจจุบันซึ่งจำแนกออกเป็น 6 มิติ คือ 1) ปัญหาด้านโครงสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2) ปัญหาด้านการถ่ายโอนภารกิจหน้าที่ 3) ปัญหาด้านการคลังท้องถิ่น 4) ปัญหาด้านการบริหารงานบุคคล 5) ปัญหาด้านการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน และ 6) ปัญหาด้านกระบวนการกำกับดูแล (ไททัศน์ มาลา, 2554)

การมีส่วนร่วม หมายถึง การเข้าร่วมของบุคคลต่าง ๆ ในการตัดสินใจ การดำเนินการร่วมคิด ร่วมฟัง ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมสำรวจปัญหา ร่วมลงทุน ร่วมรับผลประโยชน์ ร่วมส่งเสริมสนับสนุน ช่วยเหลือ ป้องกันและแก้ไขปัญหา และร่วมประเมินผล ในกิจการใด ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อบุคคล ทั้งทางตรงและทางอ้อมเพื่อพัฒนาความสามารถของตนเองและเพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต ตามวัตถุประสงค์ที่กลุ่มบุคคลได้ร่วมกันกำหนดไว้ (พงศ์พันธ์ แก้วหาวงษ์, 2550)

การมีส่วนร่วมจะส่งผลต่อกระบวนการยุทธศาสตร์ ก็ต่อเมื่อมีการเห็นพ้องกันในเรื่องของความต้องการและทิศทางของการเปลี่ยนแปลง จะทำให้เกิดความคิดริเริ่มโครงการและกระบวนการยุทธศาสตร์ เพื่อเป็นทางในการปฏิบัติ เหตุผลแรกของการที่มีคนมารวมกันได้ควรจะต้องมีการตระหนักว่าการกระทำทั้งหมด ที่ทำโดยกลุ่มผู้นำชุมชน หรือกระทำผ่านองค์กร ดังนั้นผู้นำชุมชนองค์กรจะต้องเป็นเสมือนตัวนำให้บรรลุถึงความเปลี่ยนแปลงได้ (ยุพาพร รูปงาม, 2545) การมีส่วนร่วมในกระบวนการยุทธศาสตร์เป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ชุมชนเกิดการมีส่วนร่วม ซึ่งมีปัจจัยหลายอย่างที่ทำให้ชุมชนเกิดการมีส่วนร่วม เช่น การให้

ข้อมูลข่าวสารการรับฟังความคิดเห็นความร่วมมือ และการเสริมอำนาจแก่ประชาชน เป็นต้น

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในกระบวนการแผนยุทธศาสตร์ ศึกษาเปรียบเทียบเทศบาลเมืองลาดสวายกับเทศบาลเมืองบึงยี่โถ เนื่องจากเทศบาลเมืองบึงยี่โถ เป็นเทศบาลที่เป็นต้นแบบ ในการศึกษารูปแบบเทศบาลที่มีการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับสูง มีผลการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา คือ ดำเนินงานให้เป็นไปอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งเป็นเครื่องมือในการติดตามการดำเนินงานและประเมินผลเมื่อสิ้นปีมีความสะดวกและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น ในขณะที่เทศบาลเมืองลาดสวาย เป็นกรณีศึกษาในส่วนของเทศบาลที่ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการแผนยุทธศาสตร์น้อย ทำให้ชาวชุมชนลาดสวายมีปัญหาในเทศบาลอย่างต่อเนื่อง ปัญหาในการดำเนินงานของเทศบาลเมืองลาดสวายที่พบ คือ 1) ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชั่น และ 2) ปัญหาการบริหารจัดการ ผู้วิจัยจึงศึกษาเทศบาลทั้ง 2 เทศบาล เพื่อเปรียบเทียบความเหมือน และ/หรือ ความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการมีส่วนร่วมในกระบวนการแผนยุทธศาสตร์ ศึกษาเปรียบเทียบเทศบาลเมืองลาดสวายกับเทศบาลเมืองบึงยี่โถ ผลที่ได้จากการวิจัยจะนำมาสู่ การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการแผนยุทธศาสตร์ ด้านการมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิภาพที่เหมาะสมกับเทศบาลเมือง เพื่อใช้เป็นแนวทางให้เทศบาลเมืองต่าง ๆ นำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการแผนยุทธศาสตร์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในกระบวนการแผนยุทธศาสตร์เทศบาลเมืองลาดสวายกับเทศบาลเมืองบึงยี่โถ
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในกระบวนการแผนยุทธศาสตร์เทศบาลเมืองลาดสวายกับเทศบาลเมืองบึงยี่โถ
3. เพื่อสร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมในกระบวนการแผนยุทธศาสตร์ของเทศบาลเมืองที่มีประสิทธิภาพ

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงการมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการแผนยุทธศาสตร์เทศบาลเมืองลาดสวายกับเทศบาลเมืองบึงยี่โถ
2. ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการแผนยุทธศาสตร์เทศบาลเมืองลาดสวายกับเทศบาลเมืองบึงยี่โถ
3. ได้รูปแบบการมีส่วนร่วมในกระบวนการแผนยุทธศาสตร์ของเทศบาลเมืองที่มีประสิทธิภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในกระบวนการแผนยุทธศาสตร์ศึกษาเปรียบเทียบเทศบาลเมืองลาดสวายกับเทศบาลเมืองบึงยี่โถ เป็นการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในกระบวนการแผนยุทธศาสตร์เทศบาลเมืองลาดสวายกับเทศบาลเมืองบึงยี่โถ โดยใช้แนวคิด ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาวิจัยในประเด็น ดังนี้ 1) แผนยุทธศาสตร์ 2) กระบวนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ของหน่วยงานภาครัฐและ 3) การมีส่วนร่วมและปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม

2. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

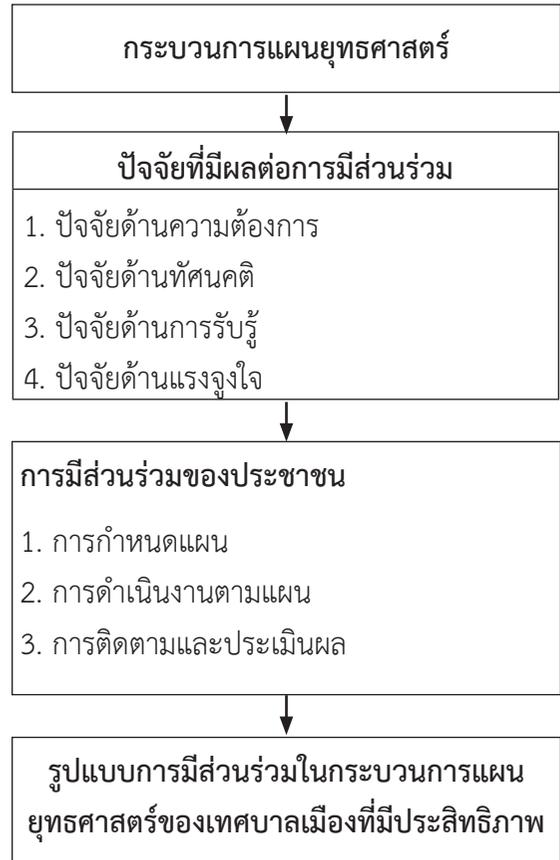
2.1 พื้นที่ศึกษา คือ เขตเทศบาลเมืองลาดสวาย และเขตเทศบาลเมืองบึงยี่โถ จังหวัดปทุมธานี

2.2 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ 1) นายกเทศมนตรี 2) รองนายกเทศมนตรี 3) ปลัดเทศบาล 4) รองปลัดเทศบาล 5) สมาชิกสภาเทศบาล 6) กำนัน และ 7) ผู้ใหญ่บ้าน ของเทศบาลเมืองลาดสวายและเทศบาลเมืองบึงยี่โถ

3. ขอบเขตด้านเวลา

ใช้ระยะเวลาในการศึกษาระหว่างเดือน พฤษภาคม 2558 ถึง เดือนธันวาคม 2558

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในกระบวนการแผนยุทธศาสตร์ ศึกษาเปรียบเทียบเทศบาลเมืองลาดสวายกับเทศบาลเมืองบึงยี่โถ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ นายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี ปลัดเทศบาล รองปลัดเทศบาล และสมาชิกสภาเทศบาล ของเทศบาลเมืองลาดสวาย จำนวน 8 คน และเทศบาลเมืองบึงยี่โถ จำนวน 8 คน กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน ของเทศบาลเมืองลาดสวาย มี 11 หมู่บ้าน จำนวน 12 คน และเทศบาลเมืองบึงยี่โถ มี 4 หมู่บ้าน จำนวน 5 คน รวมทั้งสิ้น 33 คน และเครื่องมือที่ใช้ในการ

วิจัยในครั้งนี้ คือ 1) แบบสัมภาษณ์เพื่อสัมภาษณ์สมาชิกสภาเทศบาล 2) แบบสัมภาษณ์เพื่อสัมภาษณ์ผู้บริหารและผู้นำชุมชน มีรูปแบบการสัมภาษณ์เป็นแบบมีโครงสร้างปลายเปิดโดยการสัมภาษณ์รายละเอียดการวิจัยดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพตรวจสอบข้อมูลที่เก็บรวบรวมด้วยวิธีการตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล และใช้วิธีการตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีรวบรวมข้อมูล

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการจัดเตรียมข้อมูลเพื่อให้สามารถนำไปวิเคราะห์ได้ง่ายขึ้น เช่น การจำแนกหมวดหมู่ของข้อมูล 1) ข้อมูลหตุยภูมิ จากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และ 2) ข้อมูลปฐมภูมิ จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา การตีความ และการพรรณนาความในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

3. การยืนยันรูปแบบ

การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ของเทศบาลเมืองที่มีประสิทธิภาพ หลังจากผู้วิจัยได้พัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ของเทศบาลเมืองที่มีประสิทธิภาพแล้ว ผู้วิจัยได้นำรูปแบบมายืนยันกับผู้บริหารของเทศบาลเมืองลาดสวายกับเทศบาลเมืองบึงยี่โถ จำนวน 16 คน โดยใช้แบบยืนยัน คือแบบสอบถามนั้นจะประกอบไปด้วยคำถามเห็นด้วยกับรูปแบบหรือไม่เห็นด้วยกับรูปแบบพร้อมให้ระบุข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง เพื่อนำผลมาสรุปและปรับปรุงรูปแบบการมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำ

แผนยุทธศาสตร์ของเทศบาลเมืองที่มีประสิทธิภาพต่อไป

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการวางแผนเทศบาลเมืองลาดสวายเปรียบเทียบกับเทศบาลเมืองบึงยี่โถ พบว่า เทศบาลเมืองลาดสวายประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนยุทธศาสตร์ ในขั้นตอนต่างๆ ดังนี้ (1) การมีส่วนร่วมในการวางแผนยุทธศาสตร์ เทศบาลเมืองลาดสวายมีส่วนร่วมในการวางแผนยุทธศาสตร์ โดยมีการทำประชาคมเพื่อเสนอแผนยุทธศาสตร์ของคณะผู้บริหารให้ชุมชนและหมู่บ้านรับทราบในการวางแผนยุทธศาสตร์เท่านั้น แต่เทศบาลเมืองบึงยี่โถมีการจัดประชุมของคณะผู้บริหารและคณะกรรมการตัวแทนชุมชนเพื่อเสนอสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนแล้วนำมาวางแผนยุทธศาสตร์ (2) การมีส่วนร่วมในการนำแผนไปสู่การปฏิบัติ เทศบาลเมืองลาดสวายไม่ได้ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการนำแผนไปสู่การปฏิบัติเพียงแต่นำแผนเสนอต่อที่ประชุมสภาเพื่อพิจารณาแผน และบรรจุเป็นแผนที่จะนำไปปฏิบัติ แต่เทศบาลเมืองบึงยี่โถมีการเสนอสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนเพื่อจัดลำดับความต้องการก่อน-หลังก่อนนำแผนไปสู่การปฏิบัติในรูปแบบของคณะกรรมการก่อนเสนอแผน เพื่ออนุมัติและประกาศใช้พร้อมทั้งมีการสื่อสารประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบ (3) การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล เทศบาลเมืองลาดสวายมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล โดยองค์กรมีการคัดเลือกคณะกรรมการและผู้ทรงคุณวุฒิมาติดตามและประเมินผลงานจาก

เฉพาะภายในองค์กร แต่เทศบาลเมืองบึงยี่โถมีการทำแบบประเมิน แบบสำรวจ และแบบสัมภาษณ์ให้ชุมชนหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้ช่วยกันประเมินเพื่อนำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขและเสนอแนวทางการพัฒนาต่อไปดังตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในกระบวนการแผนยุทธศาสตร์เทศบาลเมืองลาดสวายกับเทศบาลเมืองบึงยี่โถ

รายการ	เทศบาลเมือง ลาดสวาย	เทศบาลเมือง บึงยี่โถ	ความแตกต่าง
1. การมีส่วนร่วมในการวางแผนยุทธศาสตร์	<ul style="list-style-type: none"> - ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดเวทีประชาคม - ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงานและโครงการ 	<ul style="list-style-type: none"> - ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดเวทีประชาคม - ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น - ประชาชนมีส่วนร่วมในการรวบรวมปัญหา 	เทศบาลเมืองทั้งสองแห่งมีการจัดเวทีประชาคมมีเหมือนกันทั้งในส่วนของเวทีประชาชนและบุคลากรท้องถิ่น เพื่อการแสดงความคิดเห็นและกำหนดแผนกิจกรรมต่อไป
2. การมีส่วนร่วมในการนำแผนไปสู่การปฏิบัติ	<ul style="list-style-type: none"> - ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดโครงการและกิจกรรมกับเทศบาล - ประชาชนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการทำกิจกรรม โดยเข้าร่วมกิจกรรม 	<ul style="list-style-type: none"> - ประชาชนมีส่วนร่วมในการร่วมกันนำแผนไปปฏิบัติและรับผิดชอบ - ประชาชนมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ - ประชาชนมีส่วนร่วมในการประสานงานทั้งภายในและภายนอก 	เทศบาลเมืองลาดสวายมีความแตกต่างกับเทศบาลเมืองบึงยี่โถ จากเทศบาลลาดสวายไม่ได้ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการนำแผนไปสู่การปฏิบัติมีเพียงแต่ให้ประชาชนเสนอปัญหาและความต้องการแต่ก็สนับสนุนการทำโครงการกิจกรรมแตกต่างกับเทศบาลเมืองบึงยี่โถให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการนำแผนไปปฏิบัติร่วมรับผิดชอบด้วยกัน และยังมีมีการประชาสัมพันธ์ ประสานงาน ให้ชุมชนได้รับรู้การดำเนินโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ
3. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล	<ul style="list-style-type: none"> - ประชาชนไม่มีส่วนร่วมในการคัดเลือกคณะกรรมการและผู้ทรงคุณวุฒิ แต่จะเป็นผู้บริหารเท่านั้นที่คัดเลือกตามมติที่ประชุม - ประชาชนไม่มีส่วนร่วมในการประเมินผลงานเฉพาะภายในองค์กร 	<ul style="list-style-type: none"> - ประชาชนมีส่วนร่วมในการทำแบบประเมินผลแบบสำรวจ และแบบสัมภาษณ์ - ประชาชนมีส่วนร่วมในผู้ประเมิน ได้แก่ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง 	เทศบาลเมืองลาดสวายมีความแตกต่างกับเทศบาลเมืองบึงยี่โถ จากเทศบาลเมืองลาดสวายมีการคัดเลือกคณะกรรมการและผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อประเมินผลงานเฉพาะภายในองค์กรเท่านั้น แตกต่างกับเทศบาลเมืองบึงยี่โถ มีการทำแบบประเมินผลแบบสำรวจ และแบบสัมภาษณ์ และผู้ประเมิน นั่นก็คือ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น ประชาชน เป็นต้น

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในกระบวนการแผนยุทธศาสตร์เทศบาลเมืองลาดสวายกับเทศบาลเมืองบึงยี่โถ มี 4 ปัจจัย ได้แก่ (1) ปัจจัยด้านความต้องการ ประกอบด้วย การวางแผนยุทธศาสตร์ของท้องถิ่นการหาทางเลือกที่ดีที่สุด การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน (2) ปัจจัยด้านทัศนคติ ประกอบด้วย กระแสโลกาภิวัตน์ความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน กระบวนทัศน์ด้านบริหารความรับผิดชอบในการตัดสินใจ และความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน (3) ปัจจัยด้านการรับรู้ ประกอบด้วย ความเข้าใจในแผนยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมในการคิดตัดสินใจการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการให้ข้อมูลข่าวสาร การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม และการพัฒนาทักษะและศักยภาพทุกระดับ (4) ปัจจัยด้านแรงจูงใจ ประกอบด้วย ผู้นำ การวางแผนงาน และการกำหนดยุทธศาสตร์

3. รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการแผนยุทธศาสตร์ของเทศบาลเมืองที่มีประสิทธิภาพ คือ (1) การมีส่วนร่วมในการกำหนดแผน ได้แก่ การรวบรวมปัญหา การวิเคราะห์ข้อมูล การจัดเวทีประชุมการแสดงความคิดเห็น และการตัดสินใจ (2) การมีส่วนร่วมในการนำแผนไปปฏิบัติ ได้แก่ การจัดหมวดหมู่ความต้องการ การประสานงานทั้งภายในและภายนอก การกระจายอำนาจการตัดสินใจ การประชาสัมพันธ์ และการทำงานเป็นทีม (3) การมีส่วนร่วมในการประเมินแผน ได้แก่ การแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามการประเมินผลด้วยตัวชี้วัด KPI และ BSC และการติดตามและประเมินผล (4) การมีส่วนร่วมในการปรับปรุงแผน ได้แก่ การวิเคราะห์แผนและการหาแนวทางแก้ไข

อภิปรายผลการวิจัย

จากวัตถุประสงค์ เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการแผนยุทธศาสตร์เทศบาลเมืองลาดสวายกับเทศบาลเมืองบึงยี่โถพบว่า 1) การมีส่วนร่วมในการวางแผนยุทธศาสตร์ เทศบาลเมืองลาดสวายมีส่วนร่วมในการวางแผนยุทธศาสตร์โดยมีการทำประชาคมเพื่อเสนอแผนยุทธศาสตร์ของคณะผู้บริหารให้ชุมชนและหมู่บ้านรับทราบในการวางแผนยุทธศาสตร์เท่านั้น แต่เทศบาลเมืองบึงยี่โถมีการจัดประชุมของคณะผู้บริหารและคณะกรรมการตัวแทนชุมชนเพื่อเสนอสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนแล้วนำมาวางแผนยุทธศาสตร์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กำไลทิพย์ เศรษฐวิชัย (2546) คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนที่เป็นตัวแทนชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนแม่บทชุมชน และเมื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางสังคมเศรษฐกิจของประชาชนกับการมีส่วนร่วม และตำแหน่งทางสังคม มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนแม่บทชุมชน 2) การมีส่วนร่วมในการนำแผนไปสู่การปฏิบัติ เทศบาลเมืองลาดสวายไม่ได้ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการนำแผนไปสู่การปฏิบัติเพียงแต่นำแผนเสนอต่อที่ประชุมสภาเพื่อพิจารณาแผน และบรรจุเป็นแผนที่จะนำไปปฏิบัติ แต่เทศบาลเมืองบึงยี่โถมีการเสนอสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนเพื่อจัดลำดับความต้องการก่อน-หลังก่อนนำแผนไปสู่การปฏิบัติในรูปแบบของคณะกรรมการก่อนเสนอแผน เพื่ออนุมัติและประกาศใช้พร้อมทั้งมีการสื่อสารประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ถนอมศักดิ์ ธรรมธรรม (2549) ที่ว่าความรู้ในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนและสังคม เกิดจากการสื่อสารการ

ประชาสัมพันธ์ก่อให้เกิดความต้องการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาร่วมกันของคนในชุมชน และ 3) การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล เทศบาลเมืองลาดสวายมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล โดยองค์กรมีการคัดเลือกแต่งตั้งคณะกรรมการและผู้ทรงคุณวุฒิมาติดตามและประเมินผลงานการดำเนินการจากบุคคลเฉพาะภายในองค์กร ส่วนเทศบาลเมืองบึงยี่โถมีการติดตามประเมินผลโดยมีการจัดทำแบบประเมิน แบบสำรวจ และแบบสัมภาษณ์ให้ชุมชนหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้ช่วยกันประเมินเพื่อนำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขและเสนอแนวทางเพื่อการพัฒนาซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพฑูรย์ อินทพิบูลย์ (2551) ที่ว่าระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาตามแผนยุทธศาสตร์เกิดจากการร่วมรับรู้ ส่งผลให้เกิดการร่วมปฏิบัติการและดำเนินงาน และการติดตามและประเมินผล

จากวัตถุประสงค์ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในกระบวนการแผนยุทธศาสตร์เทศบาลเมืองลาดสวายกับเทศบาลเมืองบึงยี่โถพบว่า 1) ปัจจัยด้านความต้องการ ประกอบด้วย การวางแผนยุทธศาสตร์ของท้องถิ่น การหาทางเลือกที่ดีที่สุดการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน 2) ปัจจัยด้านทัศนคติ ประกอบด้วย กระแสโลกาภิวัตน์ ความเจริญก้าวหน้าของ เทคโนโลยีสารสนเทศ การเรียนรู้ซึ่งกันและกัน กระบวนทัศน์ด้านบริหาร ความรับผิดชอบในการตัดสินใจ และความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน 3) ปัจจัยด้านการรับรู้ ประกอบด้วย ความเข้าใจในแผนยุทธศาสตร์ การมีส่วนร่วมในการคิดตัดสินใจ การพัฒนาความรู้ความเข้าใจใน การให้ข้อมูลข่าวสาร การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามา

มีส่วนร่วม และการพัฒนาทักษะและศักยภาพทุกระดับ และ 4) ปัจจัยด้านแรงจูงใจ ประกอบด้วย ผู้นำ การวางแผนงาน และการกำหนดยุทธศาสตร์ ซึ่งสอดคล้องกับงานของ Cohen & Uphoff (1977) ที่ว่ากลุ่มปัจจัยที่เป็นบริบทของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทที่เกี่ยวข้องกับผู้ออกแบบโครงการ ผู้นำโครงการไปปฏิบัติ และผู้ประเมินโครงการ 6 กลุ่มปัจจัย คือ 1) ปัจจัยด้านกายภาพและชีวภาพ 2) ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ 3) ปัจจัยทางการเมือง 4) ปัจจัยทางด้านสังคม 5) ปัจจัยทางด้านวัฒนธรรม และ 6) ปัจจัยทางด้านประวัติความเป็นมา

จากวัตถุประสงค์ รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการแผนยุทธศาสตร์ของเทศบาลเมืองที่มีประสิทธิภาพ คือ 1) การมีส่วนร่วมในการกำหนดแผน ได้แก่ การรวบรวมปัญหา การวิเคราะห์ข้อมูล การจัดเวทีประชุม การแสดงความคิดเห็น และการตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมในการนำแผนไปปฏิบัติ ได้แก่ การจัดหมวดหมู่ความต้องการ การประสานงานทั้งภายในและภายนอก การกระจายอำนาจการตัดสินใจ การประชาสัมพันธ์และการทำงานเป็นทีม 3) การมีส่วนร่วมในการประเมินแผน ได้แก่ การแต่งตั้งคณะกรรมการติดตาม การประเมินผลด้วยตัวชี้วัด KPI และ BSC และการติดตามและประเมินผล และ 4) การมีส่วนร่วมในการปรับปรุงแผน ได้แก่ การวิเคราะห์แผนและการหาแนวทางแก้ไข ซึ่งสอดคล้องกับงานของ Cohen & Uphoff (1977) ที่กล่าวว่า การมีส่วนร่วมโดยทั่วไปในขั้นตอนการวางแผนและตัดสินใจ ไม่ได้หมายความว่า จะเป็นการตัดสินใจและวางแผนได้เพียงอย่างเดียว ยังใช้การวางแผนและตัดสินใจควบคู่ไปกับขั้นตอนการปฏิบัติการ

ด้วย การวางแผนและตัดสินใจยังเกี่ยวข้องกับประชาชนในเรื่องของการรับผลประโยชน์ และการตรวจสอบและประเมินผล ในกิจการพัฒนา จะเห็นว่าการวางแผนและตัดสินใจนั้นเกี่ยวข้องกับเกือบโดยตรงกับการปฏิบัติ และก็เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ และการตรวจสอบและประเมินผล ด้วยนอกจากนี้ก็จะมีผลสะท้อนกลับจากการตรวจสอบและประเมินผลและการปฏิบัติการกลับไปสู่การตัดสินใจอีกด้วย และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ (2555) ที่กล่าวถึงกระบวนการจัดทำแผนในทุกขั้นตอนการวางแผนยุทธศาสตร์ ส่วนใหญ่มีกระบวนการที่เริ่มต้นด้วยขั้นตอนการเตรียมการซึ่งเป็นขั้นตอนของการสร้างความเข้าใจร่วมกันถึงเหตุผล ความจำเป็นที่จะต้องมีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องการจัดทำกระบวนการจัดทำแผน เพื่อให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนโดยทั่วไปมักจะใช้รูปแบบการระดมสมองจากกระบวนการมีส่วนร่วมกันคิด ร่วมกันทำ บนพื้นฐานความมีเหตุผล และบรรยากาศที่สร้างสรรค์ กระบวนการปฏิบัติงานที่มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ มีอยู่ 3 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การวางแผนยุทธศาสตร์ ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์ SWOT ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดวิสัยทัศน์ ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดพันธกิจ ขั้นตอนที่ 4 การกำหนดเป้าประสงค์/เป้าหมาย ขั้นตอนที่ 5 ค่านิยม (Values) และขั้นตอนที่ 6 การกำหนดกลยุทธ์ โดยการใช้ BCG Model 2) การนำยุทธศาสตร์ไปปฏิบัติ ได้แก่ การแปลงยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติ โดยอาศัยแผนปฏิบัติการเป็นเครื่องมือสำหรับใช้เป็นแนวปฏิบัติสำหรับส่วนงานต่าง ๆ ให้

เป็นไปอย่างสอดคล้องประสานกัน ทั้งในแง่ทิศทางและจังหวะเวลา โดยการจัดทำแผนปฏิบัติการนั้นอาจใช้รูปแบบต่าง ๆ กันได้หลายแบบ และ 3) การควบคุมติดตามและประเมินผลมี balanced scorecard (BSC) เป็นเครื่องมือทางการบริหารที่เชื่อมโยงการวัดผลกับวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ขององค์กร และตัวชี้วัดผลการดำเนินงานหลัก (Key Performance Indicators – KPIs) ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานหลักที่ดีต้องมีความถูกต้อง เหมาะสม และสามารถโน้มน้าวให้ทุกคนในองค์กรและผู้มีส่วนได้เสีย ประโยชน์ตลอดจนสาธารณชนเชื่อถือผลงานที่วัดจากตัวชี้วัดเหล่านี้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในกระบวนการแผนยุทธศาสตร์ ศึกษาเปรียบเทียบเทศบาลเมืองลาดสวายกับเทศบาลเมืองบึงยี่โถเพื่อให้เกิดประโยชน์จากผลวิจัยได้ดังนี้

เทศบาลเมืองลาดสวายและเทศบาลเมืองบึงยี่โถ ควรนำผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ ที่มีความสอดคล้องกับการทำประชาคม และการจัดประชุมของคณะผู้บริหารและคณะกรรมการตัวแทนชุมชนเสนอสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนในการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์แล้วนำไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานและประยุกต์ใช้ให้เหมาะสม เทศบาลเมืองลาดสวายและเทศบาลเมืองบึงยี่โถและเทศบาลเมืองอื่น ๆ ที่มีกระบวนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของเทศบาล และบรรลุเป้าหมายเพื่อการที่จะเข้าไปช่วยให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชน

และเทศบาลมากขึ้นและมีเป้าหมายร่วมกัน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยถึงเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินแผนที่เหมาะสมว่าควรมีลักษณะหรือองค์ประกอบใดบ้าง

2. ศึกษาเรื่องผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานตามแผนที่ในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพและหาแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์

เอกสารอ้างอิง

กองนโยบายและแผน. (2555). **เทคนิคการจัดทำแผนยุทธศาสตร์**. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ.

กำไลทิพย์ เศรษฐวิชัย. (2546). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนแม่บทชุมชนศึกษากรณี: ตำบลท่าแค อำเภอเมืองจังหวัดพัทลุง**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขานโยบายและการวางแผนสังคม มหาวิทยาลัยทักษิณ.

ถนอมศักดิ์ รวมธรรม. (2549). **ยุทธศาสตร์การจัดทำแผนพัฒนาชุมชนอย่างมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหลวง อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ปี 2549**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.

ไททัศน์ มาลา. (2554, กรกฎาคม). **การปกครองท้องถิ่นไทยในระยะเปลี่ยนผ่าน**. **วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์**.1(2), 32-33.

พงศ์พันธ์ แก้วหาวงค์. (2550).**การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน**

ในสถานศึกษาอำเภอหนองสองห้องสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ไพฑูริย์ อินทพิบูลย์. (2551). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาตามแผนยุทธศาสตร์ของเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์**. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.

ยุพาพร รุ่งงาม. (2545). **การมีส่วนร่วมของข้าราชการสำนักงบประมาณในการปฏิรูประบบราชการ**. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

วิชชุกร นาถธน.(2550). **การปกครองท้องถิ่นไทย**. พระนครศรีอยุธยา: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

Cohen, John M. and Uphoff, Norman T. (1977). **Rural Development Participation: Concepts and Measures for Project Design, Implementation and Evaluation**. New York: the Rural Development Committee Center for international studies, Cornell University.

Mongtagu, Harris G. (1984). **Comparative Local Government**. Great Britain: William Brendon and Son Ltd.